

11.5.2021

VN/21366/2020

**Lausuntoyhteenveto: Arviomuistio lehtien jakelutuesta – alustavia kilpailutusmalleja**

Liikenne- ja viestintäministeriö pyysi lausuntoa jakelutuen vaihtoehtoja esittelevästä arviomuistiosta.

Arviomuistiossa esitetään erilaisia vaihtoehtoja jakelutukea koskevan kilpailutuksen yksityiskohdista ja pyydetään sidosryhmiltä näkemyksiä kilpailutuksen toteutusmallista.

Esityksen tavoitteena on varmistaa viisipäiväinen lehtijakelu joka puolella Suomea, myös postin yleispalveluvelvoitteen muuttuessa mahdollisesti kolmepäiväiseksi. Jakelutuella pyritään osaltaan varmistamaan kansalaisten tiedonsaanti ja sananvapauden toteutuminen myös varhaisjakeluverkon ulkopuolisilla alueilla.

Lausunto pyydettiin 64 taholta, joiden joukossa oli muun muassa liikenne- ja viestintävirasto Traficom, valtioneuvoston kanslian omistajaohjausosasto, maa- ja metsätalousministeriön saaristoasiain neuvottelukunta, kilpailu- ja kuluttajavirasto, Posti- ja logistiikka-alan unioni PAU ry ja Logistiikkayritysten Liitto ry. Liikenne- ja viestintäministeriö lähetti jakelutuen vaihtoehtoja koskevan arviomuistion lausuntokierrokselle 15.4.2021 ja lausunnot pyydettiin toimittamaan viimeistään 6.5.2021. Lausunto saatiin yhteensä 25 taholta.

Tähän yhteenvetoon on koottu huomioita ja parannusehdotuksia, joita lausunnonantajat ovat arviomuistiota koskien esittäneet.

**Maaseutupolitiikan neuvoston sihteeristö** totesi lausunnossaan, että jakelutuen tulee koskea tasapuolisesti eri tilattavia sanoma- ja aikakauslehtiä sekä muita lehtituotteita. Maaseutupolitiikan neuvoston sihteeristön näkemyksen mukaan kilpailutettava jakelu on alueellisen yhdenvertaisuuden näkökulmasta syytä toteuttaa varhaisjakeluna. Tukikauden pituuden osalta sihteeristö katsoo, että mikäli tuen tarve on edelleen käsillä, tulee sen olla pidempiaikainen, jopa pysyvä ratkaisu. Maaseutupolitiikan neuvoston sihteeristön mukaan jakeluetäisyys tulee olla Postilain (415/2011) 43 § mukainen. Monipaikkaisuuden lisääntyminen on syytä huomioida siten, että postilaatikon sijaintiin liittyvä säädös ”kohtuullisen matkan päässä postin saajan osoitepaikasta paikalliset olosuhteet huomioon ottaen” koskee myös vapaa-ajan asuntoja.

Kilpailutuspäivien määrän osalta sihteeristö katsoi viisipäiväisen jakelun tarpeenmukaiseksi, jotta alueellinen ja kansalaisten yhdenvertaisuus voidaan taata. Tuen valmistelussa, toteutuksessa ja seurannassa on sihteeristön näkemyksen mukaan pystyttävä paremmin huomioimaan alueelliset erot. MANE sihteeristö esittää, että jakelutuen kilpailutus toteutetaan alueellisesti rajatusti. Jakelutuen kilpailutus tulisi MANE sihteeristön näkökulmasta toteuttaa niin, että voidaan taata paikallisten ja

Id Versionumero

alueellisten toimijoiden tasapuoliset mahdollisuudet osallistua kilpailutukseen. Jatkotyötä ajatellen jakelutoiminnan keinoja ja sisältöä tulee kehittää monipuolisemmiksi ja hakea uusia asiakkaiden näkökulmasta toimivia ratkaisua etenkin maaseutualueilla, mutta myös saaristossa. MANE sihteeristö korostaa tarvetta arvioida suunnitellun yleispalveluvelvoitteen keventämisen maaseutuvaikutuksia. Jakelutuen vaihtoehtoissa tulee ottaa huomioon pk-yritysten tasa-arvoiset mahdollisuudet toimia ja kehittyä maaseutu- ja saaristoalueilla. Lisäksi MANE sihteeristö painottaa, että ihmisten lisääntyvää monipaikkaisuutta ja sen tuomaa kausittaista asukasmäärän lisäystä maaseutualueille tulee huomioida valmistelussa. Monipaikkainen kausi- ja/tai osa-aika-asuminen sekä paikkariippumaton työnteko on edelleen yleistynyt koronapandemian myötä. MANE sihteeristön mukaan on odotettavissa, että monipaikkaisuuteen liittyvät käytännöt jäävät osittain tai jopa laaja-alaisesti pysyviksi, mikä tulee ottaa huomioon myös jakelutuen valmistelussa.

**Huoltovarmuuskeskus** piti arviomuistiossa esitettyjä ehdotuksia perusteltuina ja totesi, että uudistuksen taustalla olevien muutostekijöiden (painettujen lehtien tilausmäärän väheneminen ja verkkomedioiden suosion kasvu, kirjepostin väheneminen) olevan ilmeisiä. Digitaaliseen jakeluun siirtyminen edellyttää kansalaisilta kulutuskäyttäytymisen muutosta ja siihen kannustamista. Huoltovarmuuskeskus pitää tärkeänä, että jakelutuen ja postilain valmistelussa ao. muutostekijöitä arvioidaan myös huoltovarmuuskäytännön näkökulmasta. Huoltovarmuuden turvaamiseksi kaikissa oloissa on oltava riittävä valmius hyödykkeiden tuottamiseksi sekä tuotannon, jakelun, kulutuksen ja ulkomaankaupan ohjaamiseksi. Huoltovarmuuden tarpeet tulee ottaa huomioon jakelutukea ja postilakia koskevissa laki- ja asetusmuutoksissa. Postin ja sanomalehtien jakelun turvaaminen koko maassa on tärkeää moniäänisen tiedonvälityksen varmistamiseksi. Huoltovarmuuskeskus haluaa korostaa sanoma- ja aikakauslehtien keskeistä roolia kansalaisten tiedonsaannin kannalta. Huoltovarmuuden näkökulmasta jakelun/jakelupäivien tulee olla riittävät kaikissa oloissa, jotta kansalaisten minimitarpeet täyttyvät.

Huoltovarmuuskeskuksen näkemyksen mukaan valmisteilla olevan jakelutuen malli tulisi määritellä sellaiseksi, että se palkitsee tuensaajaa toiminnan tehostamisesta. Huoltovarmuuskeskus pitää tärkeänä, että jakelutuen arviomuistiossa esitetyistä kilpailutuksen organisoinnin eri vaihtoehtoista laaditaan kattavat vaikutusarviot ennen lainsäädännön muuttamista. Vaikutusarvioiden tulee sisältää huoltovarmuuden ja turvallisuuden näkökulmat. Postilain arviomuistion yhteydessä Huoltovarmuuskeskus lausui, että jatkovalmistelussa tehtävissä selvityksissä tulee huomioida fyysisen jakelukoneiston, logistiikkaketjujen ja tietoekosysteemin turvaaminen kaikissa turvallisuustilanteissa. On tärkeää, että kuljetusten järkevää yhdistelyä, ml. lehtien kuljetusten yhdistäminen muihin kuljetuksiin, tarkastellaan kokonaisuuksina.

**Medialiitto ry** totesi lausunnossaan, että jakelutukikauden pituuden on oltava riittävän pitkä, vähintään neljä vuotta. Tuki on kilpailutettava tukikautta lyhyemmissä, esimerkiksi kahden vuoden jaksoissa. Lisäksi kilpailutettavien päivien tulee olla kiinteitä ja yhteneväisiä koko maassa ja niistä tulee päättää Traficomien määräyksellä. Kiinteiden jakelupäivien

määrittelyssä on otettava huomioon kuluttajien ja mainostaja-asiakkaiden sekä lehtikustantajien tarpeet ja näin varmistettava jakelupalveluiden saatavuus asiakkaiden tarpeiden mukaisesti. Kilpailutusalueiden on myös oltava kooltaan sellaisia, että niille voi syntyä todellista kilpailua. Medialiiton mukaan sopiva kilpailutusalue voisi olla kunta tai seutukunta. ja jakelutuki tulisi kilpailuttaa poistuvina yleispalvelujakopäivinä eli kahtena päivänä viikossa. Medialiitto ry painottaa vielä, että kilpailutettavaan, tuettuun jakeluun on voitava ottaa mukaan myös muita tuotteita. Kilpailutuksen ei tule johtaa missään tapauksessa nykyisten jakelujen eriytymiseen. Tavoitteena tulee päinvastoin olla erillisten jakeluiden ja muiden kuljetusten yhdistäminen yhdeksi päivittäiseksi palveluksi.

**Posti Group Oyj** totesi lausunnossaan, että tiedonvälitystuki on kannatettava ja hyvin välttämätön toimenpide sanomalehtien jakelun turvaamiseksi tulevina vuosina niillä haja-asutusalueilla, joissa ei ole kaupallisin ehdoin tilattujen sanomalehtien varhaisjakelua ja sanomalehti jaetaan nykyisin perusjakelun yhteydessä. Sanomalehtien tuettuja jakelupäiviä tarvitaan pikaisesti, koska perusjakelussa (päiväjakelussa) jaettavaa postia rajun volyymlaskun takia ei yksinkertaisesti enää riitä viidelle päivälle. Näin sanomalehti jää ainoaksi viiden päivän jakelua tarvitseväksi tuotteeksi. Muuta postia on jaettavaksi enintään kolmena päivänä viikossa. Tämä tarkoittaa Postin mukaan myös sitä, että postilain sääntelemän yleispalvelun jakelun keventämisellä kolmeen päivään ei ole käytännössä vaihtoehtoja.

Postin mukaan jakelutuen pitää perustua todellisiin alueellisiin kustannuksiin, sillä kustannukset vaihtelevat merkittävästi alueiden mukaan. Kilpailutus ei voi johtaa tilanteeseen, jossa jakelutuesta huolimatta kilpailutuksen voittanut jakelija joutuisi jakamaan tappiolla sanomalehtiä. Posti kannattaa ministeriön ehdotusta, että tukikausi määritetään riittävän pitkäksi ajaksi kerrallaan. Posti ehdottaa, että tukikausi olisi esimerkiksi kuusi vuotta, jolloin kilpailutus tehtäisiin kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Kilpailutettavat alueet tulisi määritellä riittävän suuriksi, vähintään maakuntapohjaisesti. Postin mukaan kustannustehokkain malli mm. olemassa olevien kuljetusten näkökulmasta olisi kaksi suuraluetta, kuten Norjan mallissa. Mitä enemmän kilpailutusalueita on, sitä enemmän kustannukset vaihtelevat, mikä johtaa suurempiin alueellisiin eroihin jakelutuessa ja hinnoittelussa. Jakelutuki ja postilain muutos tulisi saada rajusti laskevien volyymien takia voimaan viimeistään kesällä 2022.

**Liikenne- ja viestintävirasto Traficom** totesi lausunnossaan, että lehtien jakelun ongelma ei ole jakelun saatavuus sinänsä, sillä jakelua on mahdollista saada kattavasti koko maassa. Keskeiseksi ongelmaksi on kuitenkin muodostunut jakelun korkea hinta. Tästä syystä Liikenne- ja viestintävirasto Traficom pitää ehdotettua jakelutukea perusteltuna turvaamaan tiedonvälitystä murroskaudella digitaalisiin palveluihin siirryttäessä. Traficom yhtyy liikenne- ja viestintäministeriön alustavaan näkemykseen siitä, että tuetussa verkossa pitäisi pystyä jakamaan kaikkia jakelutuotteita. Jakeluverkkoja pitäisi pystyä hyödyntämään mahdollisimman tehokkaasti. Valittavan tukimallin ja siihen liittyvän

Id Versionumero

Liikenne- ja viestintäministeriö	Käyntiosoite Eteläesplanadi 16 Helsinki	Postiosoite PL 31 00023 Valtioneuvosto	Puhelin 029516001	www.lvm.fi etunimi.sukunimi@lvm.fi kirjaamo@lvm.fi
----------------------------------	---	--	----------------------	--

sääntelyn tulisi samalla sisältää riittävät työkalut ristisubvention estämiseksi ja mahdollistaa tehokas valvonta. Traficom:n näkemyksen mukaan mahdolliset jakeluaikaa koskevat kysymykset ovat tärkeää selvittää, ettei jakeluaikaa koskevilla tukiehdolla tarpeettomasti suljeta pois toimijoita kilpailutuksen piiristä. Siksi jakeluaikaa koskevien mahdollisten säännösten tarpeellisuutta onkin tarkoituksenmukaista arvioida saadun lausuntopalautteen pohjalta.

Tukikauden osalta Traficom katsoo, että tukikauden tulee olla riittävän pitkä, jotta lehtikustantajat saavat jakelulle varmuuden riittävän pitkäksi aikaa. Mahdollinen jakelun laajentaminen uusille alueille saattaa vaatia investointeja jakeluyhtiöiltä, mikä tulisi ottaa huomioon arvioitaessa sekä tukikauden pituutta että tarvetta kilpailuttaa jakelutuki useammin tukikauden aikana. Tuen kilpailuttaminen tukikauden aikana lisäisi myös jakelutuen hallinnollisia kustannuksia. Jakelutukea koskevan sääntelyn tulisi mahdollistaa toimenpiteet tukikauden aikana tapahtuvien merkittävien muutosten varalta. Traficom ei lausunut jakeluetäisyydestä. Traficom pitää alustavasti parempana mallia, jossa kilpailutettaisiin tukikelpoisille alueille viiden päivän jakelu kilpailutuksessa ennalta määritellyllä hinnalla. Tämä malli varmistaisi Traficom:n näkemyksen mukaan parhaiten kohtuulliset jakelukustannukset erityisesti yli kolme kertaa viikossa ilmestyville lehdille.

Kilpailutuksen aluekoosta Traficom arvioi, että kilpailutus valtakunnallisesti yhtenä tai kahtena alueena olisi ongelmallinen. Käytännössä vain Postilla on valtakunnallinen jakeluverkko valmiina, jolloin kilpailutuksen hyödyt eivät realisoituisi ja tukimäärän voidaan arvioida muodostuvan suureksi. Traficom:n näkemyksen mukaan vaihtoehtoista paras malli olisi maakuntakohtainen kilpailutus. Tällöin yhden kilpailutusalueen muodostaisivat maakunnan alueella sijaitsevat postinumeroalueet, joilla ei ole kattavaa sanomalehtien varhaisjakelu-verkkoa. Lapin maakunnan osalta kilpailutus olisi kuitenkin perusteltua järjestää pienempinä alueina kuntakohtaisesti. Kilpailutusalueiden koko ei sulkisi pois pienempiä toimijoita ja kilpailutuksen läpiviennin hallinnolliset kustannukset pysyisivät todennäköisesti maltillisina sekä kilpailutuksen järjestäjälle että siihen osallistuville. Traficom:n alustavan arvion mukaan kilpailutuksen läpivienti maakuntakohtaisena kilpailutuksena olisi toteutettavissa noin vuodessa sen jälkeen, kun tuen ehdot ja muu säädöstausta ovat tiedossa. Lisähuomiona Traficom lausuu, että lehtijakelu on nykyisin täysin sääntelemätöntä eikä Traficomilla ole lehtijakeluun liittyviä tehtäviä. Tuen jakaminen ja tuen käyttöön liittyvät taloudelliset valvontatehtävät olisivat Traficomille täysin uusia tehtäviä. Jakelutuesta säättämisen yhteydessä tulisi huolehtia myös siitä, että Traficomille saadaan tehtävän hoitamiseksi riittävät resurssit.

**Palvelualojen työnantajat Palta ry** totesi lausunnossaan kannattavansa aiemmin postilakiin esitettyä yleispalvelun keventämistä muiden Pohjoismaiden esimerkkien mukaisesti ja siirtymistä kolmeen jakelupäivään. On kuitenkin selviä merkkejä siitä, että koronaviruksen kiihdyttämä kirjepostin vähentymistä entisestään. Samalla myös viranomaispalveluissa ja -viestinnässä on tähtäimenä siirtyä kokonaan digitaaliseen asiointiin lähivuosien aikana. Siksi yleispalveluvelvoitetta kirjepostin osalta on jatkossakin kevennettävä, jotta kirjepostin jakelua

voidaan toteuttaa markkinaehtoisesti. Palta ry kannattaa esitettyä määräaikaista jakelutukea haja-asutusalueille, joissa ei ole kaupallisin ehdoin tilattujen sanomalehtien varhaisjakelua ja joissa yleispalvelukirjeiden muutos kolmipäiväiseksi tarkoittaisi käytännössä myös sanomalehtien jakelun muuttumista kolmipäiväiseksi. On kuitenkin huomioitava jatkossa niin printtimedian kuin sähköisen median tasapuolinen kilpailu tuki-instrumentteja luotaessa. Tietyn mediatyyppin tukeminen voi johtaa kilpailun vääristymiseen ja esimerkiksi digitaalisten mediapalveluiden kehittymisen hidastumiseen Suomessa. Keskeistä myös on, että esitetty jakelutuki on lähtökohtaisesti määräaikainen ja sen vaikuttavuutta tarkastellaan määräajoin.

Kilpailutettavista tuotteista Palta ry toteaa, että tuen piiriin tulisi huomioida vähintään neljänä arkipäivänä ilmestyvät lehdet. Jakelutukipäivien jakelussa tulisi kuitenkin olla mahdollisuus yhdistellä jakeluun myös muita, tuen ulkopuolella olevia jakelutuotteita kustannustehokkaan jakelun mahdollistamiseksi. Muiden jakelutuotteiden jakelun pitää perustua kuitenkin ensisijaisesti kaupalliseen ratkaisuun. Palta ry:n mukaan varhaisjakelun aikataulu voi olla epärealistinen haja-asutusalueilla. Jakelun suorittaminen harvaan asutuilla alueilla yöaikaan tai varhain aamulla on käytännössä mahdotonta lehtien paino- ja kuljetusaikataulujen vuoksi. Siten tuen ehdoksi ei tulisi asettaa vaatimuksia varhaisjakelusta tai muusta jakeluajasta. Lisäksi olisi keskeistä, että jakelutuen kilpailutus toteutetaan riittävän pitkäksi ajaksi kerrallaan, joka mahdollistaisi jatkuvuuden henkilöstölle, sekä selkeän liiketoimintanäkymän jakeluyhtiöille ja kustantajille. Palta ry:n mukaan kannatettava malli olisi, että tukikausi olisi esimerkiksi kuuden vuoden mittainen ja kilpailutus sovittaisiin kolmeksi vuodeksi kerrallaan.

Palta ry:n mukaan jakeluetäisyyden tulisi olla tukialueella sama kuin perusjakelussa eli lähetykset tulisi jakaa postilain mukaan sijoitettuihin postinsaajien postilaatikoihin. Kilpailutuspäivien määrästä Palta ry toteaa, että kahden päivän malli on kannatettava. Kilpailutuksen aluekoosta Palta ry huomautti, että mitä enemmän kilpailutusalueita on, sitä enemmän kustannukset vaihtelevat, mikä johtaa alueelliseen tukeen tai hinnoitteluun. Norjan kahden suuralueen malli voisi olla Suomeen sopiva, mutta vähintään maakuntatasoista kilpailutuskokoa tulisi harkita. Lisähuomiona Palta ry esitti, että tuen käytännön toimeenpanossa voi tulla vielä haasteita esiin, jotka vaikuttavat merkittävästi tuotantoprosesseihin ja hinnoitteluun. Valtioneuvoston asetusta muotoiltaessa jatkovalmistelu ja vaikutusarvioinnit on tehtävä huolellisesti, mutta nopeasti, sillä uudistuksella on kiire. Jakelutuki ja postilain muutos tulisi saada rajusti laskevien volyymien takia voimaan viimeistään kesällä 2022.

**Kuluttajaliitto – Konsumentförbundet ry** toteaa lausunnossaan pitävänsä tärkeänä, että uutisten ja yleisesti tiedon saatavuus turvataan myös niille ihmisille, jotka eivät pysty tai halua hyödyntää ainoastaan digitaalista mediaa. Jakelutuki on tässä olennainen, jos siirrytään kolmipäiväiseen jakeluun. Kilpailutukseen liittyen on tärkeää, että mahdollisia vaikutuksia myös kuluttajiin arvioidaan, kun valmistelu etenee. Kuluttajaliitto ilmoittaa lausuvansa jakelutuen kilpailutukseen vain niiltä osin, kun on alustavasti havaittavissa vaikutuksia kuluttajiin.

Kuluttajaliitto yhtyy ministeriön alustavaan arvioon, jonka mukaan tuettavassa jakelussa tulisi jakaa kaikkia tilattavia lehtiä, jotta säilytetään mahdollisuus valita tapauskohtaisesti lehdelle sopiva jakelupäivä. Kuluttajaliitto yhtyy arviomuistion näkemykseen, että päivälehtien jakaminen aamusta varhaisjakeluna vastaisi paremmin kuluttajien tahtotilaa. Kuluttajaliitto esittää, että tämä seikka tulisi ottaa jatkovalmistelussa parhaalla mahdollisella tavalla huomioon, kun pohditaan varhaisjakelun sisällyttämistä kilpailutukseen. Kuluttajaliitto totesi lausunnossaan myös, että jakeluetaisyysissä on tärkeä huomioida erityiset seikat, kuten liikuntaesteisyys ja korkea ikä. Jos näiden seikkojen vuoksi lehti jää, esimerkiksi heittolaatikon kaukaisen sijainnin vuoksi saamatta, ollaan tilanteessa, jossa informaation saaminen vaarantuu. Riski on korkea etenkin, kun huomioidaan, että korkea ikä korreloi sen kanssa, että digitaalista mediaa ei pystytä hyödyntämään. Tämä tekisi tyhjäksi koko jakelutuen taustalla olevan ajatuksen siitä, että turvataan ihmisten tiedonsaanti. Kuluttajaliitto piti arviomuistiossa esitettyä kilpailutuspäivien määrää perusteltuna ja totesi, että viisi kilpailutuspäivää näyttää selkeämmältä vaihtoehdolta.

**Kansaneläkelaitos** totesi lausunnossaan, ettei sillä ole lausuttavaa arviomuistiosta. Kansaneläkelaitos kuitenkin korostaa yleispalveluna hoidettavan kirjejakelun valtakunnallisen ja yhdenvertaisen jakelun tärkeyttä postilakia uudistettaessa.

**Valtioneuvoston kanslian omistajaohjausosasto** totesi lausunnossaan kannattavansa tiedonvälitystuen käyttöön ottamista ja teknologianeutraalien tukimuotojen harkitsemista. Valtioneuvoston kanslian omistajaohjausosaston näkemyksen mukaan tuen tulisi kohdistua tilatuille sanomalehdille, jotka tarvitsevat yli kolmen arkipäivän jakelua. Jakeluaikojen osalta VNK:n omistajaohjausosasto kannattaa päiväjakelun aikoja. VNK:n omistajaohjausosasto katsoi, että 3-4 vuoden tukijakso voisi olla riittävä, minkä jälkeen asiaa tulisi tarkastella uudelleen. Kilpailutuspäivien määrään VNK:n omistajaohjausosasto toteaa, että tuen tulisi kohdistua niille kahdelle arkipäivälle, joina ei ole muuta jakelua postilain oletetun muutoksen jälkeen. Lisäksi tuen tulisi perustua todellisiin alueellisiin kustannuksiin, ja kilpailutuksen aluekoon tulee olla riittävän suuri. VNK:n omistajaohjausosasto korostaa lopuksi, että postialan murros ei ole pysähtymässä. Postilain uudistusta tulee edistää viipymättä, tavoitellen sitä, että jakelutuki ja postilain muutos saatettaisiin voimaan vuonna 2022. Sääntelyn tulee elää ajassa ja huomioida markkinoiden ja asiakastarpeiden muutokset.

**Suomen Journalistiliitto ry** totesi lausunnossaan, että jakelutuki on ehdoton edellytys kolmipäiväiseen jakeluun siirtymiselle. Tiedonvälityksen, median moniäänisyyden ja monikanavaisuuden varmistamiseksi on tärkeää, että mediasisältöjä jaetaan sähköisten kanavien ohella myös painettuna. Paperilehtien kohtuuhintainen ja toimiva jakelu on varmistettava myös tulevaisuudessa. Tuettavassa jakelussa pitäisi voida jakaa kaikkia tilattavia lehtiä. Tällöin mediatalo voisi valita sopivan jakelupäivän. Jakeluverkon tehokkuutta ajatellen lehtijakeluun pitäisi voida

myös yhdistää muita tuotteita. Journalistiliiton mukaan varhaisjakelu olisi tarkoituksenmukainen kilpailutusehto. Tämä perustuu siihen, että erityisesti päivälehdet halutaan tyypillisesti lukea aamuisin.

Journalistiliiton mukaan tukikauden pitäisi olla vähintään neljä vuotta. Tarve tuen jatkosta pitäisi arvioida hyvissä ajoin ennen määräajan päättymistä. Lisäksi jakelutukea valmisteltaessa sekä tähän läheisesti liittyvää Postilakia mahdollisesti muutettaessa kantavana ajatuksena tulisi olla yhtäläinen tiedonvälitys koko Suomessa. Jos jakelijalla on muutakin jaettavaa kuin lehtiä, pitäisi kaikki posti jakaa postilaatikkoon. Lukijan on voitava tietää, mihin laatikkoon posti minäkin päivänä jaetaan. Arkijakelussa laatikko ei saa vaihdella sen mukaan, onko sinä päivänä muuta jaettavaa kuin lehtiä. Vähenevien jakeluvolyymien takia synergiaetuja on etsittävä laajasti, ja lehtijakelun sekä osoitteellisen jakelun yhdistämisestä on voitava pitää mahdollisena. Journalistiliitto ei ota kantaa kilpailutuksen aluekokoon. Journalistiliitto toteaa kuitenkin, että alueen pitäisi olla sellainen, että kilpailutus on mahdollista. Lisähuomiona Journalistiliitto korostaa, että sanoma- ja aikakauslehdille sekä niiden lukijoille on tärkeä tietää, minä päivänä heidän lehtensä jaetaan. Uutisoinnin lähtökohta on, että lehti tietää, minä päivänä uutinen tavoittaa lukijan. Sekä uutisoinnin että lehtiliiketoiminnan perusasia on, että lehden on tultava kaikille lukijoille koko Suomessa samana päivänä.

**Keskisuomalainen Oyj** toteaa lausunnossaan, että jos postinjakelu harvenee nykyisestä viisipäiväisestä jakelusta, tulee sanoma- ja paikallislehtien jakelu järjestää niiden osalta erityisjakelulla. Kyseinen jakeluverkko ei ole mahdollinen ilman valtion jakelutukea. Tämä tuki mahdollistaisi sanoma- ja paikallislehtien tilaamisen haja-asutusalueille ja pienimpiin kuntiin eli niille alueille, joilla lehtiä jaetaan postin perusjakelussa. Tuki, joka mahdollistaa tilaajalle paperisen lehden saamisen, on siis välttämätön.

Keskisuomalaisen mukaan sanoma- ja paikallislehtien ohessa tulee jakeluun olla mahdollista liittää myös muita tuotteita, kuten muita lehtiä ja kirjoja tai palveluja, kuten tavarankuljetuksia. Sanomalehtien kannalta tulisi jakelu olla mahdollisimman varhain eli painottuen aamuun ja aamupäivään. Sama koskee myös paikallislehtiä. Varhaisjakelua ei pidä kirjata tukisääntelyyn velvoittavana, mutta ehdottomasti sallittuna. Tuen tulisi olla riittävän pitkäaikainen, jotta se takaisi suomalaisille tasapuoliset mahdollisuudet vastaanottaa sanoma- ja paikallislehtiä. Tuen tulisi jatkua ensimmäisellä päätöksellä tämän vuosikymmenen loppuun saakka. Keskisuomalaisen mukaan lehden noutopaikan tulisi olla kävelymatkan päässä, sillä kaikilla tilaajilla ei haja-asutusalueillaakaan ole käytettävissään autoa. Ongelma korostuu väestön ikääntyessä ja autoilun kallistuessa maakunnissa. Toisaalta minimietäisyyksien osalta ei ole järkevää kirjata nykykäytäntöjä kiristäviä velvoitteita. Kilpailutuksen tulisi koskea viikonpäiviä maanantaista perjantaihin. Keskisuomalainen korostaa, että erityisen tärkeää on kohdistaa kilpailutus päiviin, joissa ei ole yleispalveluvelvoitetta.

Kilpailutuksen aluekoon tulisi olla kohtuullisen pieni, jotta markkinoilta löytyisi riittävästi kilpailutuksen osallistumiseen kykeneviä toimijoita. Alue

voisi olla esimerkiksi seutukunta tai kunta tai mahdollisesti joukko kuntia. Maakunta on liian suuri kokonaisuus. Oleellista on saada aikaan aito kilpailu. Keskisuomalainen huomauttaa vielä, että jakelutuella tulisi turvata tilaajien oikeus tilata paperisia sanoma- ja paikallislehtiä koko maassa. Samalla se mahdollistaa sanoma- ja paikallislehtien julkaisemisen Suomen maakunnissa. Jos toimivaa jakelutukea ei ole, johtaa se lehtikuolemiin ja merkittäviin lehtien supistumisiin. Samalla paikkakunnallinen, alueellinen ja maakunnallinen tiedonvälitys heikkenee merkittävästi. Jakelun turvaaminen kytkeytyy oleellisesti alueellisen tasa-arvon ja tasapuolisuuden toteutumiseen. Kilpailutuksen ehdoissa syrjimättömyys ja tasapuolisuus ovat perusedellytyksiä.

**Ilves Jakelu Oy** totesi lausunnossaan, että toteutettavien jakelureittien elinvoimaisuus riippuu täysin niille ohjattavan jakeluvolyymien määrästä. Tätä tukisi kilpailutettavien tuotteiden mahdollisimman suuri kirjo. Lisäksi jakeluajan tulee olla sellainen, että se ei poissulje mahdollisuutta yhdistää jakelua esimerkiksi jo olemassa olevaan varhaisjakeluun siellä, missä se on mahdollista ja järkevää. Ilves Jakelu Oy:n mukaan tukikauden tulee olla siinä määrin pitkä, että palvelun toteuttamiseksi tehtävät investoinnit ja rakenteiden luominen ovat järkeviä toteuttaa. Esimerkiksi kolmen-neljän vuoden kausi voisi olla hyvä. Lisäksi koska osoitteellisia lähetyksiä ei voida jakaa ns. yhteislaatikoihin, olisi postinsaajien kannalta varmasti järkevää, että palvelutaso on kaikkina päivinä (ma-pe) sama. Ilves Jakelu Oy:n mukaan on toiminnan kannalta tärkeää, että kilpailutettavat päivät ovat kiinteät. Esimerkiksi tiistai ja torstai voisivat olla sopivat kilpailutettavat jakelupäivät. Kilpailutuspäivien määrästä ei ollut muutoin huomautettavaa.

Kilpailutuksen aluekokoon liittyen Ilves Jakelu Oy viittaa Norjan kahden alueen malliin ja toteaa sen varmasti olevan kilpailutuksen kannalta helpoin toteuttaa, mutta tiedustelee mikä silloin nykytilanteessa kilpailumielessä muuttuisi? Ilves Jakelu Oy:n mukaan kilpailutettavien alueiden tulee olla sen verran pieniä, että myös muilla kotimaisilla toimijoilla on Postin lisäksi mahdollisuus jakelupalvelun tarjoamiseen. Voisiko kuntataso olla tällainen, postinumeroalue on käytännön toteutuksen kannalta varmasti liian pieni. Ilves Jakelu Oy korostaa, että toteutettavan kilpailutuksen tulee edistää kilpailua ja mahdollistaa myös pienempien jakeluyhtiöiden osallistuminen palvelun tarjoamiseen.

**Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK r.y.** totesi lausunnossaan, että pitää viisipäiväisen lehtijakelun varmistamista koko maan alueella välttämättömänä, jos Postin yleispalveluvelvoitetta päätetään lainmuutoksella keventää. MTK edellyttää, että postilain uudistaminen on kokonaisuudessaan tehtävä postinjakeluun liittyvät kansalaisten oikeudet turvaten. Postinjakelun turvaaminen kaikille asuinpaikasta riippumatta on hyvin tärkeää kansalaisten yhdenvertaisuuden ja perusoikeuksien toteutumisen kannalta. MTK muistuttaa liikenne- ja viestintäministeriötä Traficomin kannasta, jonka mukaan perustuslain asettama yhdenvertaisuusvaatimus huomioiden viisipäiväisestä jakeluelvoitteesta ei voida poiketa esimerkiksi vain sillä perusteella, että siitä aiheutuu keskimääräistä suuremmat kustannukset. MTK katsoo suunnitellun postin yleispalveluvelvoitteen keventämisen ja viisipäiväisestä jakeluelvoitteesta luopumisen vaativan ennen niiden

Id Versionumero

Liikenne- ja viestintäministeriö	Käyntiosoite Eteläesplanadi 16 Helsinki	Postiosoite PL 31 00023 Valtioneuvosto	Puhelin 029516001	www.lvm.fi etunimi.sukunimi@lvm.fi kirjaamo@lvm.fi
----------------------------------	---	--	----------------------	--



toteuttamista yksityiskohtaisen selvityksen uudistuksen mahdollisista vaikutuksista kansalaisten perusoikeuksien toteutumiseen. Julkisten palvelujen yhdenvertainen saatavuus edellyttää jatkossakin Postin yleispalveluvelvoitteen säilyttämistä riittävässä laajuudessa. Postilakia uudistettaessa on syytä varmistaa sanomalehtien jakelu harvaanasutuilla alueilla viisipäiväisenä. Jos yleispalvelukirjeiden jakeluvelvoite muutetaan kolmipäiväiseksi, niin arviomuistiossa esiin tuotu julkinen tuki sanomalehtien jakeluun on välttämätöntä.

MTK ry:n mukaan jakelutuki on kohdistettava kaikkiin tilattaviin lehtiin. Jakeluaikaan liittyen MTK ry ehdottaa yhtä jakelukertaa päivässä varhaisjakeluna. MTK ry toteaa tukiajan pituudesta, että tuen tarve on selvästi pysyvä. Myös hallinnollisten kustannusten minimointi puoltaa mahdollisimman pitkää tukikautta. Jakeluetäisyyttä harkittaessa tulee kiinnittää huomiota kansalaisten tasa-arvoiseen kohteluun postin saajina. Jakelutuen ehdoksi on asetettava lehtien jakaminen perille saakka eli pientalokohtaiseen postilaatikkoon, jos sellainen postin saajalla on. Asiasta on syytä säätää nimenomaisesti postilaissa. MTK ry:n mukaan viiden päivän jakelumallin mukainen kilpailutus ja yksi jakeluyritys / alue on selkeä ja toimiva malli. Muut tavat johtanevat vaikeuksiin sekä kilpailun ehtojen määrittelyssä että myöhemmässä palvelun toteuttamisessa. Sekä kilpailutuksen kustannusten että palvelun käytön hallinnollisten kustannusten hillitsemiseksi jakelutuen kilpailutus on syytä toteuttaa kooltaan riittävän suurilla alueilla. Lisähuomiona MTK ry esittää, että Postilain muutoksen yhteydessä ei tule luopua lain 14 §:ssä ilmaistusta postin saajien tasapuolisen kohtelun vaatimuksesta, eikä myöskään lain 17 §:ssä ilmaistusta pysyvästä yhteiskunnallisesta velvoitteesta huolehtia tilattujen lehtien jakelusta myös niillä alueilla, joilla ei ole sanomalehtien varhaisjakeluverkkoa. Jakelutuesta on säädettävä laissa tavalla, joka pitää nämä periaatteet voimassa.

**MTV Oy** totesi lausunnossaan, että arviomuistiossa kuvaillun mukainen tuki lehtien fyysiseen jakeluun mahdollistaisi lehtitalojen varojen kohdentamisen jakelusta muualle, esim. videouutispalveluiden kehittämiseen. Lehtien jakelutuen valmistelussa tulisi ottaa huomioon, että ns. printtimediaa tuetaan jo arvonlisäveroalennuksella digitaaliseen ja irtonumerojakeluun ja vireillä on myös printtimediaa hyödyttävä Yleisradiolain muutos. Huomattavaa on myös, että kaupallisen television erityisesti ns. free-to-air jakelun jakelukustannukset ovat korkeat kansainvälisessä vertailussa. Suomen ainoa kaupallinen yleisen edun kanava MTV3 jaellaan Suomen kaukaisimpiinkin kolkkiin merkittäväillä lisäkustannuksilla ilman tukia jakeluun tai mihinkään muuhunkaan toimintaan.

MTV Oy huomauttaa, että vain tietyn mediatyyppin tukeminen vaativassa median murroksessa voi johtaa kilpailun vääristymiseen. Tämän vuoksi on huolehdittava tasapuolisesta kokonaisratkaisusta tukijärjestelmää kehitettäessä. Kokonaisratkaisuun kuuluvat mm. median arvonlisäverotukseen annettavat alennukset, jakelutuki ja mahdollinen yleinen mediatuki sekä julkisen palvelun yhtiölle Yleisradiolle asetettavat tiettyä kaupallisen median alaa hyödyttävät toiminnanrajoitukset. Muilta osin MTV Oy:llä ei ollut asiasta lausuttavaa.

Id Versionumero

Liikenne- ja viestintäministeriö	Käyntiosoite Eteläesplanadi 16 Helsinki	Postiosoite PL 31 00023 Valtioneuvosto	Puhelin 029516001	www.lvm.fi etunimi.sukunimi@lvm.fi kirjaamo@lvm.fi
----------------------------------	---	--	----------------------	--

### **Maa- ja metsätalousministeriö - Saaristoasiain neuvottelukunta**

**SANK:n** näkemyksen mukaan on hyvä, että sanomalehtien jakelulle esitetään tiedonvälitystukea, jotta sanomalehtien jakelun jatkuminen varmistetaan myös harvaan asutuilla alueilla, joilla ei ole varhaisjakeluverkkoa. SANK pitää hyvänä vaihtoehtona sitä, että tuen avulla samassa jakelussa voitaisiin jakaa myös muita lehtiä (kuten harvemmin ilmestyvät paikallislehtiä ja aikakauslehtiä). Lisäksi SANK katsoo perustelluksi, että samaan tuettuun jakeluun voitaisiin yhdistää myös muita kuin lehtituotteita. SANK ymmärtää saaristoalueiden näkökulmasta muistiossa olevan ehdotuksen siitä, että kilpailutettavaa aikataulua ei todennäköisesti voida edellyttää toteutettavan ainakaan kokonaisuudessaan varhaisjakeluna.

Saaristoasiain neuvottelukunta ei lausu tukikauden pituudesta. Jakeluetäisyydestä Saaristoasiain neuvottelukunta lausuu seuraavaa: Neuvottelukunnan mukaan saaristoa voidaan pitää vaikeakulkuisena ainoastaan siinä tapauksessa, mikäli saaristoon ei ole lainkaan saaristoliikennettä (yhteysalus-, maantie-lautta- tai lossiliikennettä). Näillä vaikeakulkuisilla saaristoalueilla palveluntarjoajan olisi mahdollista poiketa haja-asutusalueita koskevasta jakelutiheydestä. Neuvottelukunta ehdottaa myös, että näiden saarten osalta posti jaettaisiin mantereella olevaan postilaatikkoon, josta se olisi mahdollista hakea muina päivinä kuin postin jakelupäivinä. SANK:n mukaan saaristoa ei voida pitää vaikeakulkuisena, mikäli saaristoon on liikenneyhteys jollakin saaristoliikenteen muodoista. Saaristoasiain neuvottelukunta muistuttaa, että saaristoliikenneyhteyksien päässä asuu tuhansia saaristolaisia, jotka eivät koe asuvansa vaikeakulkuisessa saaristossa, jossa mm. toimii julkinen liikenne. Neuvottelukunta ehdottaakin, että saariin, joihin on yhteysalus-, maantielautta- tai lossiyhteys olisi sama postinjakelu- ja keräilytiheys kuin muuallakin haja-asutusalueella. Lisäksi SANK ehdottaa, että postinjakelu saarissa toteutettaisiin esimerkiksi ostopalveluna saaristolaisten kanssa. SANK:an mukaan riittäisi, että postinjakaja jakaa postin yhteysalus- / lauttarantaan, joka useimmissa tapauksissa on jo postinjakelureitillä. Tästä aluksen henkilökunta noutaisi postilähetykset ja toimittaisi ne saariin, josta paikallinen saaristolainen, esimerkiksi yrittäjä, noutaisi postin ja jakaisi edelleen. Tämä on vakiintunut ja toimiva tapa jo monella saarella. SANK:in näkemyksen mukaan edellä esitettyä tulisi soveltaa myös lehtien jakeluun. Saaristoasiain neuvottelukunnan mukaan ehdotus jakelupisteen enimmäisetäisyyden määrittämisestä nykyisten heittolaatikkokäytäntöjen ja etäisyyksien pohjalta on hyvä ja perusteltu. SANK:illa ei ole lausuttavaa muilta osin.

**Posti- ja logistiikka-alan unioni PAU ry** totesi lausunnossaan, että jakelutuki on ehdottomasti tarpeellinen ratkaisu takaamaan lehtien jakelu harvaan asutuilla alueilla, jos postilain uudistuksessa päädytään harventamaan jakelukertoja kolmeen kertaan per viikko. Kilpailutettavien tuotteiden osalta PAU ry totesi, että ministeriön ehdotukset tähän asiaan vaikuttavat perustelluilta. PAU ry:n mukaan kilpailutettavalta jakelulta ei tule edellyttää varhaisjakelua. PAU ry yhtyy ministeriön arvioon tukikauden pituudesta. PAU ry:n mukaan jakelupisteen enimmäisetäisyys on järkevä

Id Versionumero

Liikenne- ja viestintäministeriö	Käyntiosoite Eteläesplanadi 16 Helsinki	Postiosoite PL 31 00023 Valtioneuvosto	Puhelin 029516001	www.lvm.fi etunimi.sukunimi@lvm.fi kirjaamo@lvm.fi
----------------------------------	---	--	----------------------	--

määritellä postinsaajien nykyisten postilaatikoiden pohjalta. Heittolaatikat eivät ole tähän mennessä haja-asutusalueen sanomalehtijakeluiden osalta olleet käytössä kuin viikonloppuisin eli arkisin lehti on tullut postinsaajan postilaatikkoon. Jos kilpailutusehdoissa jakeluetaisyys määritellään heittolaatikoetaisyyden mukaan, olisi jatkossa postinsaajan haettava lehti ainakin joinakin arkipäivinä heittolaatikosta ja muu posti postilaatikosta, koska kirjesalaisuus on taattava.

PAU ry:n näkemyksen mukaan kilpailutuspäivien määrä tulisi olla muistion A vaihtoehto eli kahden päivän malli. PAU ry kannattaa kilpailutuksen aluekoon osalta vaihtoehtoa A tai B. Turvallisin toteutustapa on PAU ry:n mukaan vaihtoehto A, josta saadut kokemukset Norjasta ovat hyvät. Jakelutukea koskevassa lainsäädännössä pitää myös tehdä kirjaukset siitä, että miten postinsaaja tietää kuka jakeluoperaattori hänelle jakaa lehden ja miten saapumattomien sekä väärin jaettujen lähetysten osalta toimitaan. Tällä hetkellä postikilpailun ongelmallisin piirre yksittäisen kansalaisen kannalta on se, että hyvin harva tunnistaa sen, että lähetyksiä kuljettaa jokin muu operaattori kuin Posti. Lähetysten tunnistaminen on määritelty postilaissa, mutta nykyinen jakeluoperaattoreiden tapa merkitä lähetyksensä ei ole riittävä postin vastaanottajien kannalta. Postialanlainsäädäntökokonaisuuden osalta PAU ry toivoo kaikkien muutosten olevan sellaisia, että ne tukevat kaikin tavoin postityön teettämistä kokoaikatyönä, jolloin alalla saataisiin pysymään osaava henkilöstö ja niin postin lähettäjät kuin vastaanottajat voisivat luottaa postipalveluihin myös jatkossa.

**Elinkeinoelämän keskusliitto EK** totesi lausunnossaan, että kilpailutuksen toteutustavan tulee mahdollistaa aito kilpailu. Tämä tarkoittaa järkevää, kilpailun mahdollistavaa aluekokoja sekä muiden tuotteiden mahdollistamista kuljetuksiin. Tuki ei saa muodostua motivaattoriksi luopua kaupallisesta jakelusta alueilla, joilla sellainen on jo olemassa. Tukea tulee myöntää vain markkinapuutteeseen: tukea tulisi myöntää vain kahdelle jakelupäivälle, joiden tulisi olla kiinteät ja yhteneväiset koko maassa. Tukijakson tulee olla määräaikainen (4vuotta). Kilpailutusjakso voi olla tätä lyhyempi. Kilpailutusjakson tulee kuitenkin olla pituudeltaan sellainen, että tarjoajille on taloudellisesti järkevää tehdä kalustehankintoja ja mahdollisia rekrytointeja. Tuen tarvetta tulee arvioida säännöllisesti. Lisäksi valtion toimesta tuetun jakelun tulee olla selkeästi eriytetty.

Elinkeinoelämän keskusliiton mukaan kilpailutettavissa kuljetuksissa pitää voida kuljettaa muutakin kuin sanomalehtiä. Aluekoon tulee olla sellainen, että se edistää kilpailun synnyttämistä, eikä ehkäise sitä. Elinkeinoelämän keskusliitto kiinnittää huomiota siihen, että mahdollisen jakelutukijärjestelmän tulee olla kaikilta osin mahdollisimman läpinäkyvä.

**Harvaan asutun maaseudun verkosto / MANE** totesi lausunnossaan, että jakelutuki on tärkeä harvaan asutuilla alueilla. Kilpailutettavien tuotteiden osalta MANE ilmoittaa kannattavansa ministeriön esitystä. Alueellisen tasa-arvon näkökulmasta kilpailutettava jakelu tulisi toteuttaa varhaisjakeluna. MANE korostaa kuitenkin, että olisi tärkeä tietää sellaisten talouksien määrä ja sijainti, joihin varhaisjakelu ei onnistu. MANE:n

Id Versionumero

Liikenne- ja viestintäministeriö	Käyntiosoite Eteläesplanadi 16 Helsinki	Postiosoite PL 31 00023 Valtioneuvosto	Puhelin 029516001	www.lvm.fi etunimi.sukunimi@lvm.fi kirjaamo@lvm.fi
----------------------------------	---	--	----------------------	--

mukaan tukikauden tulee olla kokonaisuudessaan mahdollisimman pitkä tai jopa pysyvä. Neljä vuotta voi olla sopiva aikaväli arvioida tilanne ja uusia kilpailutus, jotta mahdollisesti muuttuneet olosuhteet tulee huomioitua. Jakeluetäisyyksissä tulee käyttää samoja etäisyyksiä kuin Postin yleispalvelun osalta jakeluetäisyydestä säädetään postilain 43 §:ssä.

Ministeriön esityksen mukaan kilpailutuksen aluekoon vaihtoehtoina ovat maakunnallinen malli tai vaihtoehtoisesti vielä pienempiin alueisiin pohjautuva malli. Harvaan asutun alueen maakunnista osa on pinta-alaltaan laajoja ja siten etäisyyden ovat pitkiä. Koko Suomea tarkasteltaessa paikallaan voisi olla näiden kahden vaihtoehdon yhdistelmä eli osassa Suomea kilpailutusalueena olisi maakunta ja osassa Suomea maakuntaa pienempiä alueita. On tärkeää, että myös pienet toimijat pystyvät osallistumaan kilpailutukseen, mistä syystä kilpailutettavat alueet eivät saa olla liian suuria.

**Logistiikkayritysten Liitto ry** totesi lausunnossaan painottavansa tiekuljetuksiin ja erityisesti kappaletavara- ja pakettiliikenteeseen liittyvää näkökulmaa, koska sen jäsenten päätoiminta liittyy pääasiallisesti näihin. Logistiikkayritysten Liitto ry:n mukaan sen jäsenten toiminta ei liity postitoimintaan eikä lehtien jakeluun, joten liitolla ei ole kantaa jakelutuen yksityiskohtiin tai vaihtoehtoihin. Logistiikkayritysten Liitto ry toistaa näkemyksensä, joka annettiin postilain muutosta koskevasta arviomuistiosta. Jakelutuen kilpailutuksessa liiton näkökulmasta tärkeintä on, että se toteutetaan läpinäkyvästi ja siten, että kilpailu on aitoa. On tärkeää, että jakelutuki kohdistuu vain sanomalehtiin ja aikakauslehtiin eikä tuensaajien mahdollisiin muihin toimiin. Huoli ristisubventiosta on todellinen. Tämä tulee erityisesti huomioida Posti Oy:n osalta, joka toimii postitoiminnan lisäksi myös paketti, rahti ja sisälogistiikassa merkittävän toimijana Suomessa. Posti Oy:n toiminta tulee organisoida niin läpinäkyvästi, että ristisubventiot eivät ole mahdollisia tuetusta toiminnasta muihin logistiikkapalveluihin, joissa on kilpaillut markkinat.

**Suomen Yrittäjät** totesi lausunnossaan, että mikäli lehden jakelijalle osoitettua jakelutuen käyttöönottoa edistetään, olisi se suunniteltava tarkoin niin, ettei kilpailua vääristäviä vaikutuksia pääse syntymään. Keskeistä on, että jakelutuki toteutetaan siten, että erikokoiset yritykset pääsevät siihen osallisiksi ja voivat tarvittaessa sovittaa sitä muuhun liiketoimintaansa harvaanasutulla alueella. Uusien toimijoiden alalle tulon kynnystä on pyrittävä madaltamaan. Suomen Yrittäjät katsoo mahdollisen jakelutuen toteuttamisen tavoitteena tulisi olla alan markkinoiden kehittäminen ja kilpailtavuus. Kilpailutuksen tulee sallia varhaisjakelu, mutta sen ei tule olla velvoittava. Tämä on tärkeää, jotta kilpailutukseen osallistumisesta tulee useammalle houkuttelevaa. Suomen Yrittäjät yhtyy muistion näkemykseen siitä, että mahdollisesti kilpailutukseen osallistuvien toimijoiden kannalta tukikauden pituuden tulee olla riittävän pitkä, jotta esimerkiksi mahdolliset investoinnit ovat kannattavaa tehdä ja tuki tarjoaa mahdollisuuden kannattavaan toimintaan riittävällä varmuudella. Myös kilpailutuksen tulee pituudeltaan olla sellainen, että sillä pystytään reagoimaan jakelussa tapahtuviin mahdollisiin muutoksiin, jotka voivat vaikuttaa jakelun järjestämiseen ja siitä aiheutuviin kustannuksiin. Lisäksi

Suomen Yrittäjät korostaa sitä, että jakelutuki ei todennäköisesti jäisi muutaman vuoden väliaikaisratkaisuksi. Tuesta muodostuu helposti jatkuva käytäntö, josta käydään poliittinen keskustelu määräajoin hallituksen neuvotteluissa talousarviosta ja valtiontalouden kehyksistä. Siksi maaseutualueiden tiedonsaannin takaamiseksi on etsittävä pitkäkestoisia ja realistisia ratkaisu-ja, kuten kilpailutuksen avaaminen myös taajamassa.

Suomen Yrittäjät katsoo perustelluksi, että jakeluetäisyyden osalta määriteltäisiin kilpailutuksen ehtoihin enimmäisetäisyys, jonka päässä olevaan jakelupisteeseen lehden voisi jakaa. Jakelupisteen enimmäisetäisyys kotitaloudesta voitaisiin määritellä nykyisten heittolaatikkokäytäntöjen ja etäisyyksien pohjalta kuitenkin niin, että tietosuojakysymykset tulevat huomioiduiksi. Suomen Yrittäjät kannattaa kahden päivän jakelumallia. Viiden päivän malli voisi vaarantaa nykyisen markkinaehtoisien jakelun siirtämällä tuen piiriin myös näitä toimintoja. Viiden päivän malli voi myös vaatia sellaisia mittavampia alkuinvestointeja, jotka vähentäisivät kilpailutukseen osallistuvien toimijoiden määrää. Jakelumalli on pyrittävä toteuttamaan tavalla, joka mahdollistaa sen laajentamisen useammalle päivälle, mikäli tulevaisuudessa se on tarpeellista. Lisäksi yrityksille mainostajille ja lehdille on erittäin tärkeää, että sääntely edelleen osoittaa tietyt ja kiinteät viikonpäivät, milloin jakelua suoritetaan. Laissa on säädettävä, että ne ovat oltava tietyt päivät koko maassa, jotta postin jakelutoiminta on ennustettavaa ja selkeää.

Kilpailutusalueiden on oltava sellaisia, että siellä syntyy todellista kilpailua. Suomen Yrittäjät toteaa, että Suomessa on moninaisia maakuntia ja jotkut maakunnalliset kilpailutusalueetkin voivat paikoin olla tarpeettoman suuria, milloin tarkoituksenmukaisempi kokonaisuus voi olla seutukunta- tai kuntataso. Alueelliset erot sekä erot markkinaehtoisien jakelun olemassaolosta on pyrittävä ottamaan riittävän tarkasti huomioon. Siksi on tärkeää valmistella kilpailutus alueittain ja tarkasti yhdessä yritysten kanssa. Lisähuomiona Suomen Yrittäjät esittää, että kilpailutuksessa ei tule estää yrityksiltä muuta liiketoimintaa jakelutoiminnan ohella, kuten palveluiden tai tuotteiden muuta jakelua tai henkilö- tai tavara-kuljetusta. Myöskään alihankinnan käyttöä tai alihankinnan ketjutusta ei ole tarpeen kieltää. Jakelutuki ei saa myöskään motivoida lopettamaan kaupallista jakelua.

**Maaseudun Tulevaisuus** toteaa lausunnossaan, että jakelutuki on välttämätön sekä sananvapauden, moniarvoisen lehdistön, monipuolisen yhteiskunnallisen keskustelun että haja-asutusalueilla asuvien yhdenvertaisten palveluiden näkökulmasta pitkälle nähtävissä olevaan tulevaisuuteen. Maaseudun Tulevaisuus katsoo, että jakelutuen tulee koskea neutraalisti kaikkia tilattavia sanoma- ja aikakauslehtiä. Sanomalehden näkökulmasta mahdollisimman aikainen jakelu olisi tärkeää. Maaseudun Tulevaisuuden näkökulmasta kuitenkin jo päivittäinen säännöllisesti toteutuva jakelu olisi edistysaskel nykyiseen. Varhais- ja päiväjakelujen yhdistäminen on tässä yhteydessä perusteltua niin, että viisipäiväinen jakelu olisi turvattu kaikkialla Suomessa. Samalla on kiinnitettävä huomiota Postin omien jakelupäivien pysymiseen

ennakoitavina ja samoina. Median näkökulmasta ne eivät voi vaihdella viikosta toiseen.

Maaseudun Tulevaisuus katsoo, että on syytä varautua ainakin kahdeksan vuoden tukikauteen. Nykyinen jakeluetäisyys haja-asutusalueilla on toivottava tavoite myös tulevaisuudessa. Kilpailutuspäivien määrästä Maaseudun Tulevaisuus toteaa, että kilpailutus olisi tehtävä niin, että sen tuloksena syntyy viisipäiväinen lehtien jakelu tasapuolisesti kaikkialle Suomeen. Aluekoon olisi oltava sen kaltainen, ettei kilpailutus muodostaisi lehdille ylimääräistä hallinnointia ja kustannuskuormaa. Maaseudun Tulevaisuudelle valtakunnallisena lehtenä postinumerokohtaiset tai kaupunginosakohtaiset alueet muodostuvat helposti mahdottomiksi hoidettaviksi käytännössä.

**Viestimedia** toteaa lausunnossaan, että jakelutuen tulee koskea kaikkia tilattavia sanoma- ja aikakauslehtiä. Lisäksi harvaan asutuilla alueilla ei ole järkevää järjestää kahta päivittäistä jakelua. Viestimedia kannattaa jakelujen yhdistämistä, joka varhais- tai päiväjakeluksi. Tukikauden pituus tulee olla vähintään vähintään neljä vuotta. Viestimedia lausuu jakeluetäisyydestä, että jakelupisteen enimmäisetäisyys kotitaloudesta voitaisiin määritellä nykyistenheittolaatikkokäytäntöjen ja etäisyyksien pohjalta. Viestimedia kannattaa viiden päivän kilpailutusta. Mediayhtiön kannalta olisi ongelmallista, mikäli samalla aluella jakelua hoitaisi kaksi eri jakeluyhtiötä mm. logistiikan, aikataulujen ja asiakassuhteen hoitamiseen liittyvien asioiden takia. Maaseudun Tulevaisuuden kannalta tilanne on haastava jo muutenkin valtakunnallisuuden takia jos alueilla on eri jakeluyhtiöt, erityisen hankalaksi jakelun organisointi menee jos alueilla on lisäksi useampi jakelija. Kilpailutuksen aluekokoon liittyen Viestimedia toteaa kannattavansa riittävän suurta aluekokoa, noin 10 aluetta olisi toivottava määrä. Edellisen vastauksen mukaisesti Maaseudun Tulevaisuudelle suurempi määrä alueita aiheuttaa suuria käytännön haasteita.

**Tietosuoja-valtuutetun toimisto** toteaa lausunnossaan, ettei sillä ole lausuttavaa kyseisestä arviomuistiosta.

**Turun Seutusanomat** toteaa lausunnossaan, että Varsinais-Suomessa Postilla ei ole ollenkaan varhaisjakelua. Turun Seutusanomat -lehtiperheen neljä paikallista ilmaisjakelulehteä, Turun Seutusanomat-Länsi, Turun Seutusanomat-Itä, Turun Seutusanomat-keskusta ja Turun Seutusanomat-Vakka lehteä Posti jakaa päiväjakelussa, kirjepostin mukana. Turun Seutusanomat -lehdille ei ole tärkeä olla jakelussa jatkossakaan varhaisjakelussa, jos toimituslogistiikkaan ja aikatauluihin ei tarvitse kajota. Kilpailutettavana tuotteena olisi siis ilmeisesti b) vaihtoehto. Turun Seutusanomat lehtiperheen lehdille sopii myös varhaisjakelu päiväjakelun tilalle. Tukikausi tulee olla vähintään 5 vuotinen kerrallaan, jotta sillä saavutetaan pysyviä vaikutuksia muuttuvassa mediakentässä. Jakeluetäisyydet tulee olla samat, mitkä ovat nyt Postin Premiumjakelussa olemassa. Turun Seutusanomat -lehtiperhe toteaa yhden jakelupäivän viikossa riittävän. Kyseinen jakelupäivä tulee olla torstai. Turun

Id Versionumero

Liikenne- ja viestintäministeriö	Käyntiosoite Eteläesplanadi 16 Helsinki	Postiosoite PL 31 00023 Valtioneuvosto	Puhelin 029516001	www.lvm.fi etunimi.sukunimi@lvm.fi kirjaamo@lvm.fi
----------------------------------	---	--	----------------------	--

Seutusanomien näkemys kilpailutuksen aluekoosta on, että sen tulisi olla koko Varsinais-Suomi, eli maakunnallinen vaihtoehto.

Lisähuomioina Turun Seutusanomat esittää, että Varsinais-Suomessa on maakuntalehden omistama oma jakeluyhtiö joka hoitaa käsityksemme mukaan nyt varhaisjakelussa olevien lehtien jakelut. Näiden lehtien tilaajamäärien pienentymisen myötä Turun Seutusanomat on ymmärtänyt, että Postin jakeluverkko on huomattavasti kattavampi ja tavoittavampi tänä päivänä, ja ainoa joka jakelussa tavoittaa "kaikki" alueen postilaatikot mihin Posti saa lehtiämme jakaa. Tästä jakelun kattavuudesta ja tavoittavuudesta on siis ehdottomasti pidettävä huolta. Ilmoittajille, kunnille/seurakunnille ja yrityksille ei riitä, jos viesti tavoittaa vaan osan kuntien ihmisistä. Jakelutuessa on otettava huomioon myös nyt Postin päiväjakelussa olevat Turun Seutusanomien lehdet, joille ei löydy alueelta mitään muuta vastaavaa ja tavoitettavaa jakelukanavaa. Turun Seutusanomien lehtien ilmestyminen ja toiminta on siis Postin kattavan ja jatkossa toivottavasti edullisen/tuetun jakelun varassa. Tällä on suuri merkitys myös työpaikkojen pysymiseen Turun Seutusanomilla ja sen alihankkijoilla. Paikallisten lähiuutisten merkitys on korona-aikana vaan korostunut. Siksi on tärkeää panostaa siihen tulevaisuuteen, jotka jatkossakin voivat tavoittaa kattavasti ja hoitaa paikallista tiedonkulkua. Tähän jakelukanavana Varsinais-Suomessa pystyy vain Posti. Luotettavan paikallisen, moniäänisen journalismin perillepääsy demokratian toteutumiseksi myös haja-asutusalueilla maaseudulla ja saaristossa on turvattava.

**Kilpailu- ja kuluttajavirasto** toteaa lausunnossaan, että Posti Oy:n (Posti) jakelumäärien lasku aiheuttaa kannattavuushaasteita ja jossain vaiheessa voidaan olla siinä tilanteessa, että toiminta muuttuu tappiolliseksi. Kilpailu- ja kuluttajavirasto ottaa kantaa myös jakelutuen ja hankintalainsäädännön väliseen suhteeseen. KKV toteaa, että vaikka katsottaisiin, että kyseessä on SGEI-palvelu (yleistä taloudellista etua koskevat palvelut), tulee palveluntuottajan valinnassa noudattaa lähtökohtaisesti hankintalain (1397/2016) säännöksiä, mikäli järjestely täyttää hankintalain hankintasopimuksen määritelmän. KKV toteaa, että arviomuistiossa ei ole tarkemmin arvioitu tai perusteltu sitä, täyttääkö järjestely hankintasopimuksen tunnusmerkistön. KKV:n näkemyksen mukaan asian jatkovalmistelussa tulisi arvioida tarkemmin hankintalainsäädännön soveltuminen tuen antamiseen.

KKV huomauttaa jakelutuen tarpeesta, että lehtien jakelut on Suomessa toteutettu markkinaehtoisesti eikä niitä katsottu tarpeelliseksi säännellä postilaissa, vaikka KKV:n käsityksen mukaan EU:n postidirektiivi mahdollistaisi yleispalvelusääntelyn myös lehtien jakelulle. Arviomuistion mukaan tuki on tarkoitettu myöntää SGEI- tukena yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvän palvelun tuottamiseen. KKV toteaa yleisesti, että viraston toimivaltaan ei kuulu valtiontukien myöntämisen valvonta eikä esimerkiksi SGEI-palveluiden perustamisen valvominen. Kilpailulain 4 a luvun esitöiden mukaan virasto voisi osoittaa lakiesityksessä tarkoitettua kilpailun estymisen tai vääristymisen ilmenemisen markkinoilla ja vaatia korjaustoimenpiteitä, jollaisena saattaisi tulla kysymykseen esimerkiksi

SGEI-palvelusta maksettavan ylikompensaation korjaaminen tai muun taloudellisen edun myöntämisen lopettaminen kunnan tai valtion taikka niiden määräysvaltaan kuuluvan yksikön harjoittamassa taloudellisessa toiminnassa.

Ministeriön arvion mukaan lehtien jakelu voitaisiin katsoa SGEI-palveluksi, koska lehtijakelussa on kyse kansalaisille tärkeästä tai yhteiskunnan toimivuuden kannalta merkittävästä palvelusta, josta on markkinapuute. Kilpailu- ja kuluttajavirasto katsoo, että arviomuistiossa ei kuitenkaan tarkemmin perustella sitä, miksi kyseessä olisi markkinapuute. On hyvin mahdollista, että yleispalveluvelvoitteen keventäminen aiheuttaa sen, ettei mikään tahon jatkossa hoitaisi jakelua ilman julkista tukea. Tämä riippuu toisaalta siitä, kuinka paljon lehtien kustantajilla (viime kädessä lehtien tilaajilla) on halukkuutta maksaa jakelusta ja toisaalta siitä, millaiseksi jakelun kustannustaso muodostuu. KKV kuitenkin katsoo, ettei ole perusteita olettaa, että lehtien viisipäiväinen jakelu automaattisesti loppuisi varhaisjakeluverkon ulkopuolisilla alueilla yleispalveluvelvoitteen keventämisen jälkeen. Jakeluyritykset harjoittavat muutakin kuin lehtijakelua ja on hyvin mahdollista, että lehtien jakelu voisi olla vähintäänkin joillain varhaisjakeluverkon ulkopuolisilla alueilla kannattavaa muun jakelun yhteydessä toteutettuna. KKV katsoo, että tukitarvetta voisi olla vielä hyvä selvittää arvioimalla lehtijakelun tuloja ja kustannuksia eri alueilla.

KKV:n käsityksen mukaan lehdillä voi olla erilaisia tarpeita jakelupalveluissa riippuen esimerkiksi lehden ilmestymiskerroista, säännöllisyydestä, jakelualueesta ja siitä onko kyseessä tilattava lehti vai ilmaisjakelulehti. Näihin erilaisiin tarpeisiin mahdollisesti voitaisiin vastata markkinaehtoisilla jakeluratkaisuilla myös siinä tapauksessa, että yleispalveluvelvoite muuttuisi kolmipäiväiseksi. KKV:n näkemyksen mukaan lehtien jakeluilla ei lähtökohtaisesti myöskään näyttäisi olevan komission SGEI-tiedonannossa todettuja muusta taloudellisesta toiminnasta poikkeavia erityisiä piirteitä, vaan lehtien jakelut Suomessa on toteutettu tavanomaisilla kaupallisilla sopimuksilla.

KKV esittää näkemyksensä myös jakelutuen ehdoista ja kilpailutusmallista. KKV:n näkökulmasta merkityksellisiä ovat erityisesti kilpailutusmalliin liittyvät asiat. Kilpailutusmallin valinta vaikuttaa siihen, miten kilpailulliseksi kilpailutus muodostuu ja toisaalta siihen, miten tuki vaikuttaa jakelumarkkinoiden toimintaan. KKV:n arvion mukaan viiden jakelupäivän mallissa kilpailutus voisi muodostua kilpailullisemmaksi. Toisaalta viisipäiväisen jakelun tukemiselle ei välttämättä löydy SGEI-edellytysten mukaisia perusteluja, sillä Posti todennäköisesti jakelisi jatkossakin lehtiä ilman valtion tukea niinä päivinä, jolloin se hoitaa yleispalveluvelvoitteen mukaista jakelua.

KKV katsoo, että myös kilpailutettavien alueiden koko voi vaikuttaa siihen, kuinka kilpailullinen kilpailutuksesta muodostuu. Jos kilpailutusalueeseen sisältyy paljon sellaisia alueita, jonne vain Postin jakeluverkko tällä hetkellä ulottuu, voi se vähentää muiden jakeluyhtiöiden kiinnostusta osallistua kyseiseen kilpailutukseen. Jos hankinta pilkotaan pienempiin osiin, on todennäköisempää, että ainakin osassa kilpailutuksia syntyy aitoa



kilpailua. Arviomuistiossa on myös pohdittu, pitäisikö tukiehdoilla rajata sitä, mitä tuetussa jakelussa ylipäättään saa jakaa. KKV pitää LVM:n esiin nostamaa huolta ristisubventiosta relevanttina, mutta yhtyy myös näkemykseen siitä, että yhteisjakelun kieltäminen voisi johtaa tarpeettomaan jakelukustannusten kasvuun. KKV:n näkemyksen mukaan riskiä ristisubventiosta voidaan vähentää sillä, että tuettua jakelua hoitavaa yritystä edellytetään pitämään erillistä kirjanpitoa tuetusta jakelusta.

KKV katsoo perustelluksi arviomuistiossa esitetyn näkemyksen, jonka mukaan tuen enimmäismäärä asetettaisiin ennen kilpailutusta. Näin on KKV:n mukaan erityisesti siksi, koska kilpailutus ei välttämättä ole kilpailullinen. KKV katsoo, että jatkovalmistelussa tulisi huolella pohtia tuen enimmäistason määräytymiskriteerit. Tukikauden pituuden arvioinnissa tulisi KKV:n näkemyksen mukaan ottaa huomioon, että tuen tulisi olla vain toimintaympäristön murrostilanteeseen liittyvä siirtymävaiheen väline. Tuen tarvetta tulisi siten tarkastella siirtymävaiheen päättyessä eikä tuen tulisi muodostua pitkäkestoiseksi. Lisäksi KKV:n näkemyksen mukaan jatkovalmistelussa tulisi myös selvittää suunnitellulle jakelutuelle vaihtoehtoisia tukimalleja. Tuki voitaisiin nimittäin vaihtoehtoisesti suunnata lehtikustantajille tai jopa lehden tilaajille alueilla, joihin ei markkinaehtoista jakelua ulotu. KKV:n näkemyksen mukaan tukea tulisi mahdollisuuksien mukaan pyrkiä suuntaamaan myös rakenteiden uudistuksiin.

Id Versionumero

---

Liikenne- ja viestintäministeriö	Käyntiosoite Eteläesplanadi 16 Helsinki	Postiosoite PL 31 00023 Valtioneuvosto	Puhelin 029516001	www.lvm.fi etunimi.sukunimi@lvm.fi kirjaamo@lvm.fi
----------------------------------	---	--	----------------------	--